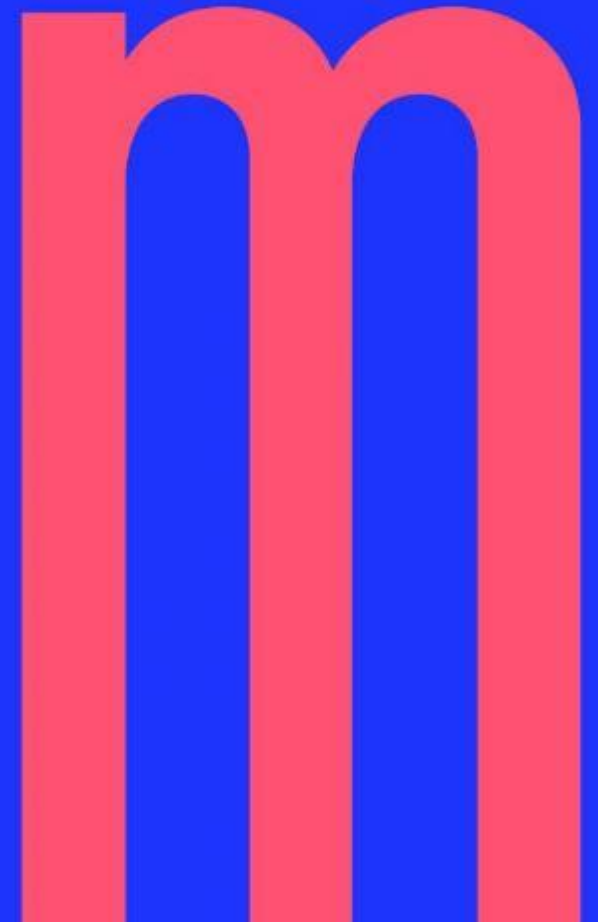

jihommoravský kraj

Akční plán zlepšování kvality ovzduší Jihomoravského kraje

Tomáš Helán, Daniela Fogašová, Jakub Bucek
Odbor ŽP, KÚ JMK; Bucek, s.r.o.

Konference "Doprava, zdraví a životní prostředí"
08.09.2024

Proč?

- Programy zlepšování kvality ovzduší zóny Jihovýchod CZ06Z a aglomerace Brno CZ06A pro období 2020+
 - problémové látky: částice PM a BaP
 - nejvýznamnějším zdrojem těchto látek je lokální vytápění:
(83,1% částic PM_{2,5} a 97,1% benzo[a]pyrenu)
 - benzo[a]pyren je prokázaný lidský karcinogen.
 - koncentrace benzo[a]pyrenu často překračují imisní limit
 - plošný problém v emisích, kvalita se liší dle místních podmínek lokality – největší problém na JV JMK (Veselsko a Kyjovsko)
- **Projekt PAUPZKO**, tj. „Detailní monitoring polycyklických aromatických uhlovodíků v návaznosti na zpřesnění Plánu zlepšení kvality ovzduší zóny Jihovýchod CZ06Z 2020+ (PAUPZKO) podporovaného z výzvy 2A „Tromso“ z programu „Životní prostředí, ekosystémy a změna klimatu“ financovaného z Norských fondů (2021-2024)

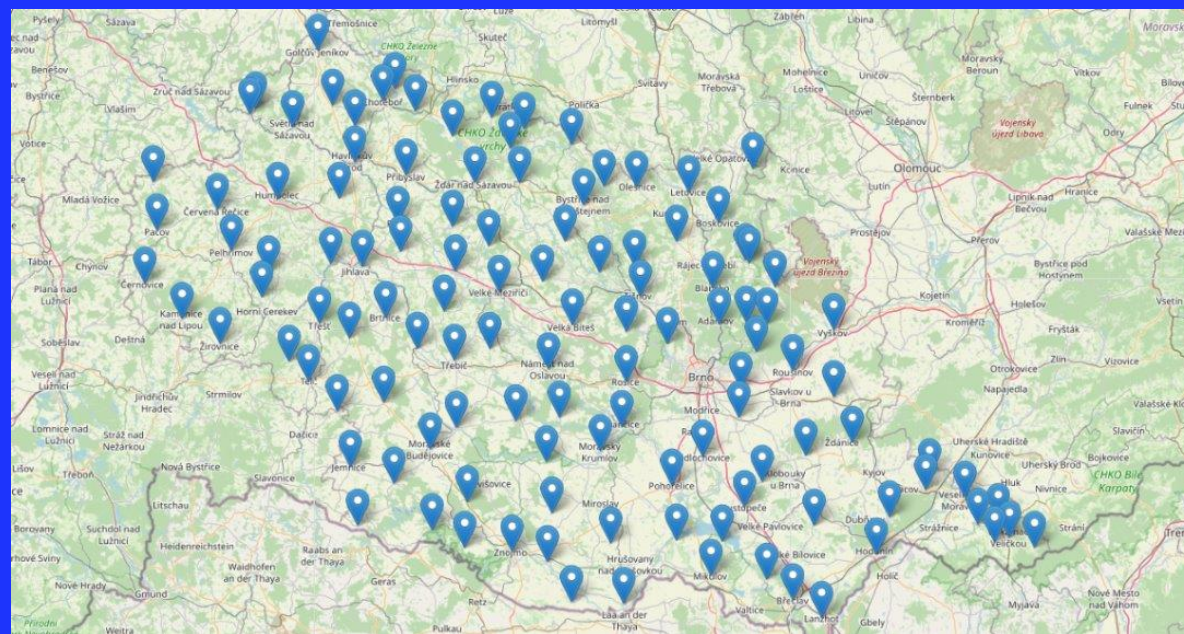

Cíle projektu PAUPZKO

- detailní měření a vyhodnocení koncentrací polycyklických aromatických uhlovodíků včetně benzo[a]pyrenu na vybraných 60 lokalitách Jihomoravského kraje a 60 místech Kraje Vysočina.
- zpracování akčních plánů pro Kraj Vysočina a Jihomoravský kraj, ve kterých budou navržena vhodná opatření ke snížení koncentrací benzo[a]pyrenu.

1	Veselí nad Moravou	21	Vyškov	41	Lukov - NP
2	Bučovice	22	Blansko	42	Znojmo
3	Domanín	23	Tišnov	43	Mikulov
4	Hrubá Vrbka	24	Škryje	44	Šlapanice
5	Nová Lhota	25	Boskovice	45	Moravský Krumlov
6	Tasov	26	Rousínov	46	Rosice
7	Louka	27	Letovice	47	Ivančice
8	Velká nad Veličkou	28	Sloup	48	Pohořelice
9	Hodonín	29	Bukovinka - EVL	49	Židlochovice
10	Čejkovice	30	Adamov - EVL	50	Vranov nad Dyjí - EVL
11	Lovčice	31	Křtiny - CHKO	51	Jaroslavice
12	Dambořice	32	Lomnice	52	Hevlín
13	Ratiškovice	33	Lažánky	53	Žerotice
14	Bzenec	34	Úsobrno	54	Břežany
15	Břeclav	35	Šošůvka	55	Brod nad Dyjí
16	Lanžhot - CHOPAV	36	Krásensko	56	Vratěnín
17	Diváky	37	Rozdrojovice	57	Horní Kounice
18	Lednice - CHOPAV	38	Olešnice	58	Sokolnice
19	Hustopeče	39	Lysice	59	Tasovice
20	Pavlov - CHKO	40	Hostěnice	60	Vranovská Ves

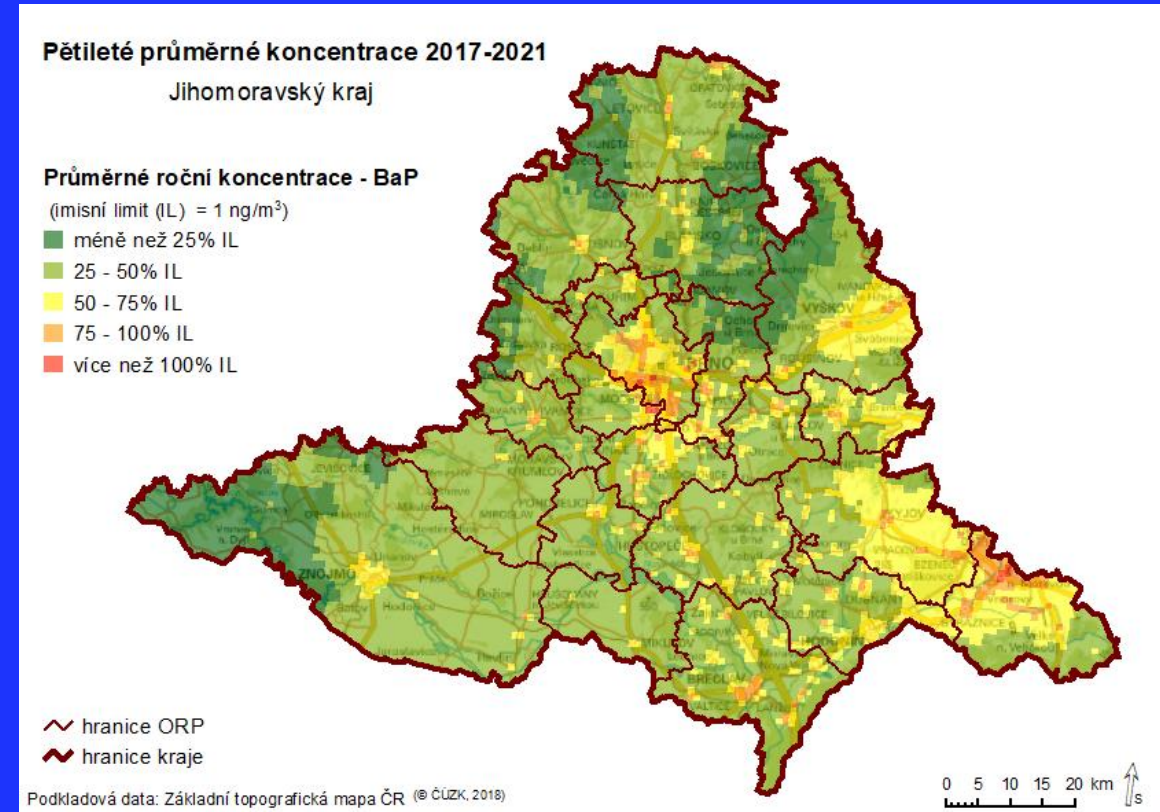
AKČNÍ PLÁN ZLEPŠOVÁNÍ KVALITY OVZDUŠÍ

- analytická část
 - popis imisní situace JMK od roku 2005
 - zdroje dat - ČHMÚ (pětileté průměrné koncentrace, data AIM)
 - projektová měření (PAUPZKO, měřicí kampaně JMK – eroze, doprava, lokální vytápění, plynulost dopravy)
- návrhová část
 - vychází z opatření PZKO 2020+
 - opatření v působnosti Jihomoravského kraje
 - doporučená opatření v působnosti měst a obcí
- návrh Akčního plánu je součástí projektu PAUPZKO
- proces SEA
- projednání s dotčenými obcemi
- projednání v orgánech KÚ JMK – doprava, regionální rozvoj, územní plánování, investice
- Akční plán zlepšování kvality ovzduší Jihomoravského kraje byl schválen Radou Jihomoravského kraje usnesením č. 9127/24/R127 ze dne 27.03.2024 v souladu s § 59 odst. 3 zákona o krajích

Jihomoravský kraj – imisní situace

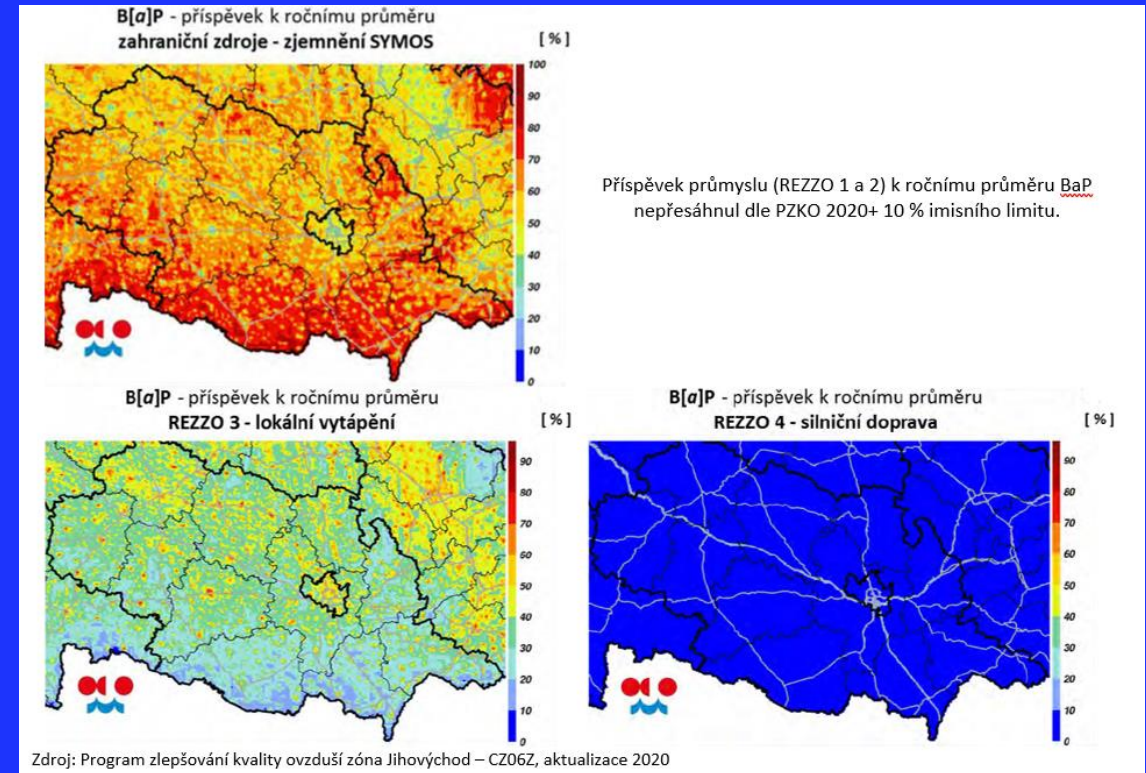
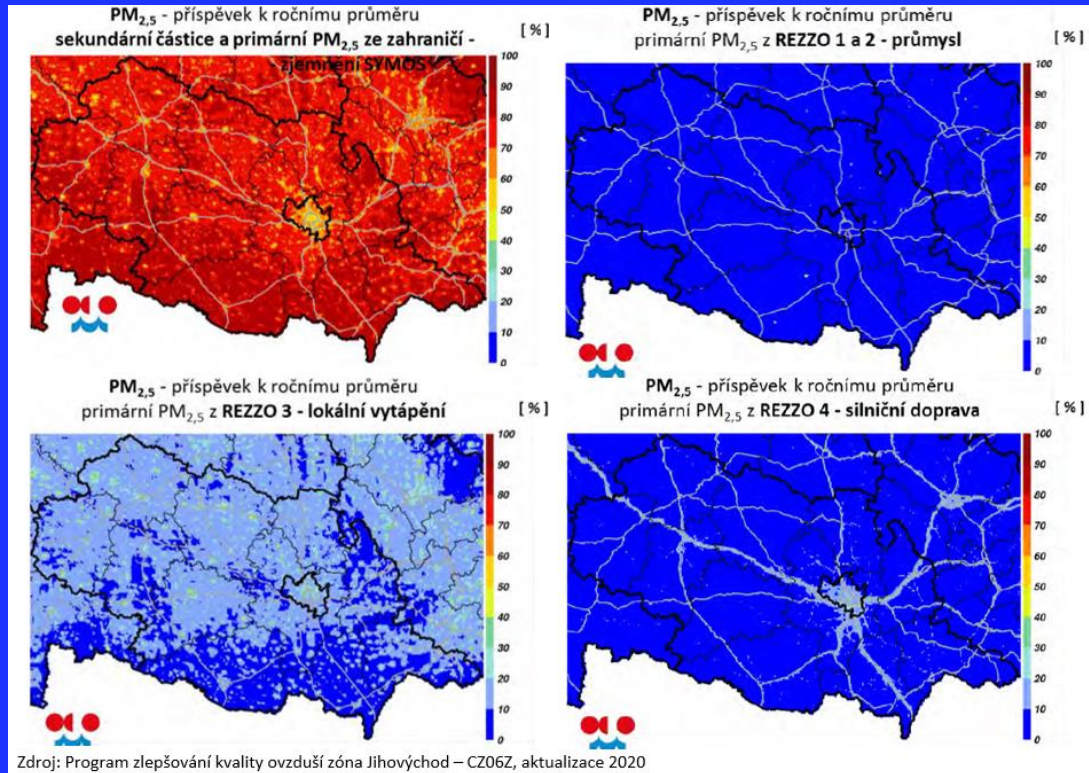
Data ČHMÚ, AIM

- dle pětiletých průměrných koncentrací 2017-2021 (ČHMÚ) je na území kraje překročen imisní limit pro průměrné roční koncentrace BaP, a to lokálně v oblasti Brna a jeho okolí (město Modřice) a v jihovýchodní části kraje (město Veselí nad Moravou)
- v kraji je aktuálně 20 aktivních měřících stanic z toho 11 v Brně
- Měření BaP v JMK – Blansko-Sloupečnick, Brno – Líšeň, Lovčice, Hodonín, Kuchařovice)
- na stanicích AIM nebylo zjištěno překročení imisního limitu BaP

PZKO - Zóna Jihovýchod – analýza příčin znečištění

Příspěvek vybraných typů zdrojů znečišťování k ročnímu průměru PM_{2,5} a BaP, zóna Jihovýchod (PZKO 2020+)

Program zlepšování kvality ovzduší zóny JIHOVÝCHOD CZ06Z, aktualizace 2020
(Kraj Vysočina, Jihomoravský kraj – mimo okres Brno-město), vydán ve Věstníku MŽP v lednu 2021

- definice nových opatření v sektoru lokálního vytápění pro omezení znečištění ovzduší **benzo[a]pyrenem**
 - PZKO_2020_1: Účinná kontrola plnění požadavků kladených na provozovatele spalovacích zdrojů zákonem o ochraně ovzduší
 - PZKO_2020_2: Zvýšení povědomí provozovatelů o vlivu spalování pevných paliv na kvalitu ovzduší, významu správné údržby a obsluhy zdrojů a volby spalovaného paliva

Program zlepšování kvality ovzduší aglomerace BRNO CZ06A, aktualizace 2020
(okres Brno-město), vydán ve Věstníku MŽP v listopadu 2020

- definice nových opatření v sektoru lokálního vytápění pro omezení znečištění ovzduší částicemi $PM_{2,5}$
 - PZKO_2020_1: Účinná kontrola plnění požadavků kladených na provozovatele spalovacích zdrojů zákonem o ochraně ovzduší
 - PZKO_2020_2: Zvýšení povědomí provozovatelů o vlivu spalování pevných paliv na kvalitu ovzduší, významu správné údržby a obsluhy zdrojů a volby spalovaného paliva
- aktualizovaná stávající opatření v sektoru doprava pro omezení znečištění ovzduší NO_2 , částicemi $PM_{2,5}$ a PM_{10}
 - PZKO_2020_5: Kompletní dostavba Velkého městského okruhu v Brně (VMO) a navazujících komunikací

jihomoravský kraj

Akční plán – návrhová část

Struktura Akčního plánu:

- opatření v působnosti Jihomoravského kraje nebo Krajského úřadu Jihomoravského kraje
- opatření v působnosti města a obcí a jejich úřadů - jedná se o doporučená opatření, u kterých Jihomoravský kraj v případě žádosti metodicky povede jejich implementaci v obcích JMK

Opatření Akčního plánu v působnosti Jihomoravského kraje:

Skupiny opatření:

- A. Průmysl, energetika a zemědělství**
- B. Doprava**
- C. Osvětová, informační a poradenská činnost**

Karta opatření:

- *Popis / cíl opatření*
- *Aplikace / dílčí kroky*
- *Možnosti realizace a financování*
- *Časové vymezení*
- *Územní zaměření*
- *Efekt na kvalitu ovzduší*
- *Rizika*
- *Vazba na ostatní opatření*

Opatření Akčního plánu v působnosti Jihomoravského kraje/Krajského úřadu Jihomoravského kraje

A – Průmysl, energetika a zemědělství

- A.1 Účinná kontrola plnění požadavků na provozovatele spalovacích zdrojů zákonem o ochraně ovzduší (*metodická pomoc ORP – kontrolní činnost od 01.09.2024*)
 - A.1.a Finanční podpora a administrace projektů pro poskytování finančních prostředků na obnovu spalovacích zdrojů („kotlíkové dotace“)
- A.2 Snížení spotřeby energií
 - A.2.a Snižování energetické náročnosti objektů, které spravuje kraj z titulu vlastnického či jiného práva (*SŠ, nemocnice, správní budovy, sociální ústavy*)
 - A.2.b Průběžné zavádění systému energetického managementu hospodaření s energií a vzdělávání osob podílejících se na jeho zavedení a fungování (*energetický audit a revizi hospodaření s energiemi*)
- A.3 Aplikace vhodných nástrojů a opatření v rámci řízení dle § 11 odst. 2 zákona č. 201/2012 Sb. (*fugitivní emise částic, úklid, snížení pojezdové rychlosti, stavební činnost, zpřísnění EL*)
- A.4 Omezování prašnosti ze stavební činnosti (*státní správa + investice samosprávy*)
- A.5 Omezení větrné eroze (*informování veřejnosti a zemědělských podniků a šířením osvěty v této oblasti, standardy Dobrého zemědělského a environmentálního stavu (GAEC)*,

Opatření Akčního plánu v působnosti Jihomoravského kraje/Krajského úřadu Jihomoravského kraje

B – Doprava

- B.1 Rozvoj páteřní sítě silnic a dálnice a odklon tranzitní a části vnitroměstské dopravy mimo obydlené části ob
 - B.1.a Kompletní dostavba Velkého městského okruhu v Brně (VMO) a navazujících komunikací (*dle ZUR JMK, tj. úseky D1 Kývalka – Slatina, Slatina – Holubice*), jižní tangenta Brna a dále úsek X/43 (nově I/73) mezi Troubskem (D1) a Kuřimí)
 - B.1.b Odklon části dopravy mimo obydlené části obcí – obchvaty obcí (*II/380 Tuřany obchvat, II/385 Hradčany obchvat, II/416 Blučina obchvat, II/425 Vojkovice – Hrušovany u Brna, II/152 Želešice obchvat*)
- B.2 Rozvoj systému veřejné dopravy
 - B.2.a Integrovaný dopravní systém Jihomoravského kraje (*modernizací procesu odbavení, cestujících, vybudování kontaktních center IDS JMK, modernizace vozového parku – železnice*)
 - B.2.b Výstavba přestupných uzlů, systémy P+R (*zohlednit všechny druhy dopravy, vč. pěší a cyklistické; parkoviště*)
- B.3 Vytvářet podmínky pro rychlou a kapacitní železniční síť (*VRT, modernizace a elektrifikace tratí*)
- B.4 Rozvoj bezemisní dopravy (*rozvoj cyklodopravy, cykloinfrastruktura, bezpečnost*)
- B.5 Rozvoj alternativních pohonů ve veřejné a individuální dopravě (*výměna vozidel s konvenčním pohonem za vozidla s alternativním pohonem (elektromobily, trolejbusy, elektrobusy, plynový pohon CNG/LPG či hybridní vozy, vodík)*)

Opatření Akčního plánu v působnosti Jihomoravského kraje/Krajského úřadu Jihomoravského kraje

C – Osvětová, informační a poradenská činnost

- C.1 Zvýšení povědomí provozovatelů o vlivu spalování pevných paliv na kvalitu ovzduší, významu správné údržby a obsluhy zdrojů a volby správného paliva
 - C.1.a Distribuce propagačních materiálů „Jak správně topit“
 - C.1.b Osvěta formou edukativních vystoupení „SMOKEMAN ZASAHUJE“
 - C.1.c Navázání spolupráce se Společenstvím kominíků ČR nebo obdobným sdružením odborně způsobilými osobami v oblasti kominictví
- C.2 Výchova a osvěta, informovanost občanů
- C.3 Podpora a využití projektů zaměřených na monitoring znečišťujících látek v území
- C.4 Spolupráce s obcemi a obecnými úřady obcí s rozšířenou působností
 - C.4.a Metodická pomoc při aplikaci doporučených opatření pro obce a při tvorbě časových plánů obcí
 - C.4.b Porada pracovníků ochrany ovzduší a edukativní vystoupení autorizovaných osob
- C.5 Dobrovolné dohody s provozovateli zdrojů znečišťování ovzduší, demonstrační projekty

Doporučující opatření v působnosti měst a obcí, u kterých kraj v případě žádosti metodicky povede jejich implementaci

- D.1 Účinná kontrola plnění požadavků kladených na provozovatele spalovacích zdrojů zákonem o ochraně ovzduší
- D.2 Územní plánování a územní řízení, povolování staveb
- D.3 Vyjádření k žádosti o vydání a změnu integrovaného povolení
- D.4 Vyjádření v územním, stavebním a kolaudačním řízení a při posuzování vlivů na životní prostředí z hlediska OO
- D.5 Zákaz spalování suchého rostlinného materiálu v otevřeném ohništi a určitých druhů paliv v malých zdrojích
- D.6 Územní energetická koncepce JMK
- D.7 Úspory energií
- D.8 Částečné či úplné omezení vjezdu do některých městských částí, zpoplatněné parkování
- D.9 Environmentálně šetrná veřejná doprava, rozvoj alternativních pohonů ve veřejné a individuální dopravě
- D.10 Rozvoj veřejné dopravy
- D.11 Rozvoj bezemisní dopravy, rehabilitace pěší a cyklistické dopravy, zklidnění komunikací
- D.12 Zvýšení plynulosti dopravy v obcích
- D.13 Opatření k omezení primárních emisí a reemise tuhých znečišťujících látek z liniových a plošných zdrojů
- D.14 Výchova a osvěta – koncepce EVVO
- D.15 Informovanost
- D.16 Dobrovolné dohody s provozovateli zdrojů znečišťování ovzduší, demonstrační projekty

jihomravský kraj

**Děkujeme Vám
za pozornost**

Ing. Tomáš Helán

zástupce vedoucího odd. technické ochrany ŽP, OŽP

email: helan.tomas@jmk.cz

tel.: 541 65 2626

